

ANTWOORD

VAN GEDEPUTEERDE STATEN

OP VRAGEN VAN

A.H.K. van Viegen (PvdD)

(d.d. 21 februari 2019)

Nummer

3481

Onderwerp

Verdwijnen bosgebied en bomenkap in Zuid-Holland

Aan de leden van Provinciale Staten

Toelichting vragensteller

Op 2 februari 2018 verscheen het artikel 'Zware kritiek van oud-directeur Staatsbosbeheer op houtkap'¹ in lokaal Nieuwsblad De Kaap / het Stichtse Courant. De inleiding is als volgt: "Frits van Beusekom, voormalig directeur van Staatsbosbeheer, is ernstig bezorgd over de manier waarop deze organisatie tegenwoordig de Nederlandse bossen en gebieden beheert. Staatsbosbeheer pleegt volgens hem roofbouw, sinds ze geld moeten verdienen."

Naar aanleiding van het artikel en informatie via de media over toenemende bomenkap in Zuid-Holland² ³ legt de Partij voor de Dieren de volgende vragen aan u voor.

1. *Kent u het bericht 'Zware kritiek van oud-directeur Staatsbosbeheer op houtkap' dat is op 2 februari is gepubliceerd?*

Antwoord

Ja. Hierbij verwijzen wij ook naar brief nr. PZH-2019-682060921 die u op korte termijn van ons ontvangt in antwoord op de mail van de Bomenstichting Achterhoek e.a., welke PS in februari jl. ter beantwoording aan GS hebben doorgeleid.

2. *Klopt het dat er toenemend gekapt wordt in de bossen van Staatsbosbeheer? Zo ja, waar in Zuid-Holland en op welke schaal?*

Antwoord

Allereerst merken wij op dat de in het bericht genoemde kapproblematiek vooral speelt in oudere, voor wat betreft houtproductie kaprijke bossen. De oppervlakte aan dergelijke bossen - en zeker de oppervlakte daarvan in eigendom van Staatsbosbeheer - is in Zuid-Holland veel beperkter dan in de meeste andere provincies, zodat er nauwelijks mogelijkheden zijn voor toenemende kap.

¹ <https://nieuwsbladdekaap.nl/lokaal/zware-kritiek-van-oud-directeur-staatsbosbeheer-op-houtkap-545338>

² <https://www.omroepwest.nl/nieuws/3716944/Honderden-bomen-weg-voor-aanleg-Rijnlandroute>

³ <https://www.zuid-holland.nl/@23010/rijnlandroute-4/>

Wij hebben verder geen aanwijzingen dat er in Zuid-Holland sprake is van toenemende kap door Staatsbosbeheer, afgezien van de noodkap die plaatsvindt vanwege de schimmelaantasting 'essentaksterfte', die hier en daar omvangrijk is.

3. *Zijn er meer beherende organisaties die in toenemende mate bomen kappen? Zo ja, kunt u aangeven welke organisaties dat zijn?*

Antwoord

Wij hebben geen aanwijzingen dat dat in Zuid-Holland het geval is.

4. *Hoe verhoudt dit bericht zich tot het beleid van Staatsbosbeheer, de Wet Natuurbescherming, de Gedragscode bosbeheer en de FSC-standaard voor Nederland?*

Antwoord

Wij hebben geen aanwijzingen dat er in Zuid-Holland toenemend gekapt wordt door Staatsbosbeheer, afgezien van kap in relatie tot de genoemde essentaksterfte. Mede daarom zien wij geen aanleiding te veronderstellen dat er sprake is van strijdigheid met de genoemde regelgeving en afspraken.

5. *Deelt u de mening dat de productie van hout en de daarmee gemoeide houtkap alleen plaats kan vinden als dit niet ten koste gaat van het bodemleven, de biodiversiteit en andere natuurwaarden? Kunt u dat toelichten?*

Antwoord

De productie van hout door Staatsbosbeheer dient wat betreft de provincie plaats te vinden conform – waar aan de orde - de Wet natuurbescherming (hoofdstuk 2 'Natura 2000-gebieden, hoofdstuk 3 'Soorten' en hoofdstuk 4 'Houtopstanden, hout en houtproducten') en de desbetreffende door PS c.q. GS vastgestelde Verordening en Beleidsregel uitvoering Wet natuurbescherming Zuid-Holland en conform – waar aan de orde – het bepaalde in de Subsidieregeling natuur- en landschapsbeheer. Wij achten daarmee de diverse belangen voldoende geborgd en wij hebben geen aanwijzingen dat Staatsbosbeheer zich in Zuid-Holland niet zou houden aan deze regelgeving.

6. *In het artikel uit voormalig directeur van Staatsbosbeheer zijn zorgen over de manier waarop Staatsbosbeheer de Nederlandse bossen beheert. Hij concludeert dat de werkzaamheden strijdig zijn met het eigen beleid van Staatsbosbeheer⁴ en de geldende wettelijke normen voor duurzaam bosbeheer. Kunt u inzicht geven in de huidige houtkap die door Staatsbosbeheer in Zuid-Holland wordt uitgevoerd?*

Antwoord

Vanaf 1 januari 2018 zijn bij GS 8 meldingen gedaan van vellingen van houtopstanden in beheergebieden van Staatsbosbeheer en in eigendom van een recreatieschap. Vellingen op rijksgronden en in beheer bij Staatsbosbeheer hoeven niet bij ons gemeld te worden maar vallen onder een generieke ontheffing van het Rijk (zie ook antwoord vraag 10).

⁴ <https://www.staatsbosbeheer.nl/-/media/08-dossiers/bos-en-hout/rapport-groeiende-toekomst.pdf?la=nl->

7. *Staatsbosbeheer verkoopt via hun bedrijf Energiehout B.V. veel hout voor biomassaverbranding.⁵ Deelt u onze mening dat de duurzame ladder voor energiegebruik zou moeten worden toegepast en het hout beter voor recycling kan worden gebruikt dan dan het wordt verbrand? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

In zijn algemeenheid vinden wij verbranding de minst waardevolle toepassing van hout. Wij achten het evenwel niet gewenst dat de provincie zich op dit niveau in de ins en outs van de bedrijfsvoering van Staatsbosbeheer mengt, maar wij zullen ons standpunt ten aanzien van verwaarding onder de aandacht brengen.

8. *Deelt u onze mening dat bomen en de bescherming ervan van groot belang zijn voor klimaatadaptatie, zoals de opvang van CO2, opnemen van water, zorgen voor verkoeling en schaduw? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Ja.

9. *Wordt voor elke gekapte boom een nieuwe boom geplant en zo ja, welke soort en op welke plek?*

Antwoord

Herplant ter plekke op dezelfde oppervlakte is het uitgangspunt van de regelgeving. Het kan echter in bepaalde gevallen wenselijk zijn hier om moverende redenen van af te wijken. Een beleid om voor elke gekapte boom een nieuwe te planten achten minder zinvol. Een (nieuw, vervangend) jong bos bevat immers veel meer bomen dan een (te kappen) oud bos. Overigens bestaat de herplant door Staatsbosbeheer doorgaans uit een gevarieerder palet aan boomsoorten dan wat er wordt gekapt.

10. *Kunt u aangeven of er een ontheffing vanuit de provincie Zuid-Holland is vereist voor deze werkzaamheden?*

Antwoord

Een melding van velling op basis van hoofdstuk 4 van de Wet natuurbescherming (Houtopstanden, hout en houtproducten) is voor Staatsbosbeheer doorgaans niet nodig omdat daarvoor reeds een landelijke ontheffing en landelijke gedragscode vigeren. In incidentele gevallen kan een vergunning of ontheffing nodig zijn op basis van de eerdergenoemde hoofdstukken 2 en 3 van deze wet.

11. *Als een ontheffing was vereist, kunt u met zekerheid bevestigen dat de werkzaamheden volgens de wettelijk geldende normen voor duurzaam bosbeheer zijn uitgevoerd?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 5.

⁵ <https://www.energiehout.com/over-energiehout>

12. *Kunt u aangeven op welke wijze en door wie wordt getoetst of werkzaamheden volgens de wettelijk geldende normen voor duurzaam bosbeheer zijn uitgevoerd?*

Antwoord

De Omgevingsdienst Zuid-Holland Zuid controleert of vellingen op de juiste wijze zijn gemeld (artikel 4.2 Wet natuurbescherming). Daarbij wordt getoetst aan de wet en aan de bijbehorende verordening en beleidsregels.

13. *In het geval u niet met zekerheid kunt bevestigen dat de werkzaamheden in boomrijke gebieden op Zuid-Hollandse provinciale gronden volgens de wettelijk geldende normen voor duurzaam bosbeheer zijn uitgevoerd, kunt u uitleggen waarom niet?*

Antwoord

Wij hebben geen aanwijzingen dat men zich ten aanzien van deze materie in Zuid-Holland niet aan de wet- en regelgeving houdt, behoudens één geval waarbij tijdens de overgang van het beheer door de Groenservice Zuid-Holland naar Staatsbosbeheer (begin 2017), een benodigde kapmelding tussen wal en schip was gevallen.

14. *Bent u in dat geval bereid opdracht te geven aan (een) onafhankelijke expert(s) tot veldonderzoek en de bevindingen die voormalig directeur van Staatsbosbeheer zegt te hebben gedaan, te toetsen op de geldende wettelijke normen voor duurzaam bosbeheer?*

Antwoord

Neen, zie antwoord vraag 13.

15. *Bent u het met ons eens dat met de invoering van de Wet natuurbescherming en de decentralisering van de uitvoer hiervan naar de provincies het onder úw taak en verantwoording valt toe te zien dat de wetgeving op het gebied van bomen- en bosbeheer wordt nageleefd?*

Antwoord

Ja.

16. *Welke gevolgen heeft het en voor wie als blijkt dat de werkzaamheden, uitgevoerd door Staatsbosbeheer, niet voldoen aan de wettelijk geldende normen voor duurzaam bosbeheer?*

Antwoord

In dat geval kan handhavend worden opgetreden.

17. *Bent u het met ons eens dat in het geval er verschraling van natuur en kaalslag binnen bosrijke gebieden heeft plaatsgevonden, dit gevolgen voor heeft voor de fauna en niet bevorderlijk is voor de biodiversiteit, en bovendien haaks staat op het natuurbeleid dat onze provincie en Staatsbosbeheer zelf zegt voor te staan? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Ja.

18. *Bent u het met ons eens dat de natuur en onderhavige fauna dringend méér bescherming nodig hebben én verdienen gelet op de vele berichtgevingen⁶ ⁷ die naar buiten komen met betrekking tot afnemende biodiversiteit? Zo ja, welke mogelijkheden ziet u om deze bescherming beter waarborgen? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De provincie Zuid-Holland heeft de afgelopen decennia fors geïnvesteerd in het versterken van de biodiversiteit en zal dat ook de aankomende jaren doen. Wij zijn van mening dat er met het huidige beleid sprake is van een evenwichtige belangenafweging.

19. *Oud-directeur van Staatsbosbeheer Frits van Beusekom refereert in het artikel naar een eerder verschenen opiniestuk van zijn hand in Trouw: 'Alibi om natuur op te offeren' [5] als reactie op het bericht 'Natuurclubs gooien het roer radicaal om.'⁸ Van Beusekom uitte toen al met zo lijkt vooruitziende blik, zijn zorgen over het in de uitverkoop gooien van onze schaarse natuur als gevolg van het marktwerkingsmechanisme: "Onder de afgelopen neoliberale kabinetten was natuur geen publieke verantwoordelijkheid meer, maar werd het beheer ervan steeds meer overgelaten aan de markt en private partijen. Natuurbeheerorganisaties kregen tot zo'n 70% minder subsidie, en vanwege de financiële drijfveer nam de houtkap toe. In tegenstelling tot andere Europese landen is natuur in Nederland – en dat is slechts een schamele 15% van ons grondoppervlak – geen kerntaak meer van de overheid." Wat vinden GS van deze uitspraak?*

Antwoord

Deze uitspraken laten wij voor rekening van de spreker.

20. *Heeft Staatsbosbeheer de bevoegdheid en het recht om natuurbos naar eigen inzicht om te zetten naar productiebos? En zo ja, wie ziet er op toe dat dit adequaat gebeurt met het oog op de Ecologische Hoofdstructuur (NNN) en Wet natuurbescherming? Zo nee, op welke wijze en door wie wordt bepaald hoe en óf natuurbos kan worden omgezet in productiebos?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 5. Overigens liggen in Zuid-Holland de meeste bosgebieden in beheer bij Staatsbosbeheer buiten het NNN.

21. *Is er een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig voor het kappen van productiebos?*

Antwoord

Zie antwoord vraag 10.

⁶ <https://www.trouw.nl/groen/het-aantal-wilde-dieren-blijft-afnemen-en-de-mens-is-de-boosdoener~aa184bc6/>

⁷ <https://www.naturetoday.com/intl/nl/nature-reports/message/?msg=24244>

⁸ <https://www.trouw.nl/groen/alibi-om-natuur-op-te-offeren~aa2b21d0/>

22. *Welke gevolgen heeft het voor (beschermde) diersoorten als natuurbos wordt omgezet in productiebos?*

Antwoord

Daarmee zou het leefgebied van een aantal soorten aan kwaliteit inboeten. Overigens zijn ons in Zuid-Holland hiervan geen voorbeelden bekend. Wel van het omgekeerde, zoals bijvoorbeeld in het Ghoy-bos bij Leiderdorp.

23. *Als we bovengenoemde kaalslag van bomen optellen bij de ontbossing in het kader van grote infrastructurele projecten deelt u dan de zorgen die oud-directeur van Staatsbosbeheer en onze fractie hebben over de Zuid-Hollandse natuur en de dieren die daar leven c.q. volledig afhankelijk van zijn? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

Neen, wij herkennen deze schets niet in de Zuid-Hollandse situatie. De afgelopen tientallen jaren is de bosoppervlakte in Zuid-Holland juist fors toegenomen. Hierbij valt te denken aan recent opgeleverde projecten zoals het Bentwoud, Balij-Bieslandse bos, het Waalbos en de projecten op het Eiland van Dordrecht.

24. *Welke mogelijkheden ziet u voor de provincie om deze kwetsbare en intrinsieke natuurwaarden van bomen beter te beschermen?*

Antwoord

Wij zijn van mening dat er met het huidige beleid sprake is van een evenwichtige belangenafweging.

25. *Bent u bereid om de Wet natuurbescherming meer nauwgezet uit te voeren, bij het Rijk aan te dringen op verscherping van de Wet en een verzoek te doen te controleren op hiaten in de Wet die niet bevorderlijk werken op de mogelijkheid tot bescherming van de nog resterende kwetsbare natuur, bossen en bomen in Zuid-Holland? Zo nee, waarom niet?*

Antwoord

De vraagstelling suggereert dat in de huidige situatie in Zuid-Holland de Wet natuurbescherming onvoldoende nauwgezet wordt uitgevoerd en dat de wet zelf onvoldoende bescherming biedt. Wij herkennen deze suggestie niet. Wij wijzen er nogmaals op dat in Zuid-Holland de afgelopen jaren de oppervlakte bos juist fors is toegenomen. Zie verder het antwoord op vraag 13.

Den Haag, 19 maart 2019

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,
secretaris, voorzitter,

drs. H.M.M. Koek

drs. J. Smit